

Δρ Βασίλειος Ν. Πάππας, Πρόεδρος Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

Προσφώνηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο: "Οι δρόμοι του ελληνικού πνεύματος στον κόσμο των Σλάβων" *Κύριλλος και Μεθόδιος, Ησυχασμός, Άγιον Όρος*. Εις Μνήμην καθηγητού Αντωνίου-Αιμιλίου Ταχιάου, Ε.Μ.Σ. 22-23 Φεβρουαρίου 2019

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
αγαπητά μέλη μας,
εκλεκτοί σύνεδροι,

Περιποιεί ιδιαίτερη τιμή για την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών ότι παρευρίσκεσθε σήμερα στο Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο που συνδιοργανώνουμε με την Ένωση Ελλήνων Σλαβολόγων με θέμα: «Οι δρόμοι του ελληνικού πνεύματος στον κόσμο των Σλάβων: Κύριλλος και Μεθόδιος, Ησυχασμός, Άγιον Όρος» και τελεί υπό την αιγίδα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Είναι το πρώτο Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο που οργανώνει η Εταιρεία μας εντός του 2019, στα πλαίσια των επετειακών εκδηλώσεών της για τον εορτασμό των 80 χρόνων από την ίδρυσή της. Μια Εταιρεία που από το 1939 διακηρύσσει την ελληνικότητα της Μακεδονίας και προασπίζεται τα συμφέροντα του Μακεδονικού Ελληνισμού, ερευνώντας τις επιστήμες, τα γράμματα και τις τέχνες.

Ωστόσο, ύψιστη τιμή αποτελεί το γεγονός, ότι το παρόν Συμπόσιο πραγματοποιείται για να αποδοθεί φόρος τιμής στον μακαριστό ομότιμο Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ Αντώνιο-Αιμίλιο Ταχιάο, μια προσωπικότητα διεθνούς κύρους με πλουσιότατο συγγραφικό και ερευνητικό έργο, το οποίο τον καταξίωσε ως μέγα δάσκαλο των σλαβολογικών Σπουδών στην Ελλάδα.

Επιτρέψτε μου όμως, πριν αναφερθώ στον τιμώμενο Πανεπιστημιακό Δάσκαλο, να σταθώ εν τάχει στη θεματική του Συμποσίου.

Όταν, κυρίες και κύριοι σύνεδροι, τα σλαβικά φύλλα κατέκλισαν τη Χερσόνησο του Αίμου, από τον 6^ο αιώνα μ.Χ. και μετά, ήρθαν σε επαφή με ένα συγκροτημένο και οργανωμένο κράτος, όπως ήταν η Αυτοκρατορία της Κωνσταντινούπολης, αλλά και με τον υψηλό πολιτισμό του ελληνικού κόσμου. Στην πορεία ενσωμάτωσης των Σλάβων στον πολιτισμό της Αυτοκρατορίας της Κωνσταντινούπολης, που κατέληξε στον εκχριστιανισμό τους, καίριο ρόλο κατείχε το διαφωτιστικό έργο των Θεσσαλονικέων Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, το οποίο εγκαινίασε τους «Δρόμους επικοινωνίας του ελληνικού πνεύματος στον κόσμο των Σλάβων». Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι Σλάβοι γνώρισαν τις διδαχές του Ευαγγελίου, τη χριστιανική πίστη, αλλά και τα πνευματικά επιτεύγματα του ελληνορθόδοξου πολιτισμού.

Στη συνέχεια, τον 14^ο αιώνα, με τη συνδρομή του ανανεωτικού κινήματος των Ησυχαστών, οι Σλάβοι ολοκλήρωσαν τη διαδικασία αφομοίωσης του ελληνικού πνεύματος και παρουσίασαν τη δική τους συμβολή στην αλληλεπίδραση του σλαβικού κόσμου με τον ελληνικό. Αντίστοιχος ήταν και ο ρόλος του Αγίου Όρους στην εν λόγω αλληλεπίδραση, καθόσον η πνευματική δραστηριότητα που συντελέστηκε στην Αγία νησι Πρωτοκλήσια του Άθω συνέβαλε στη προσέγγιση και συμπόρευση των δύο κόσμων, όχι μόνο στο πεδίο του εκκλησιαστικού βίου αλλά και γενικότερα του πνευματικού πολιτισμού.

Σήμερα, επικρατεί η άποψη, ότι οι άγιοι διαφωτιστές των Σλάβων Κύριλλος και Μεθόδιος, το κίνημα του Ησυχασμού και το Άγιον Όρος, ως Κέντρο του Ορθοδόξου ανατολικού Μοναχισμού, αποτέλεσαν τους κύριους άξονες, πάνω στους οποίους στηρίχθηκε η γνωριμία του σλαβικού κόσμου με τον χριστιανισμό και με τα επιτεύγματα του ελληνορωμαϊκού κόσμου, όπως αυτά είχαν ενσωματωθεί στην πνευματική ζωή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Η διοργάνωση του παρόντος Διεθνούς Συμποσίου στην πόλη της Θεσσαλονίκης, με στόχο την ανάδειξη των πτυχών της ελληνοσλαβικής πνευματικής και πολιτισμικής επικοινωνίας, αποτελεί ξεχωριστή τιμή για τον Ακαδημαϊκό, Ομότιμο Καθηγητή της Ιστορίας και Γραμματείας των Σλαβικών Εκκλησιών της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., Αντώνιο-Αιμίλιο Ταχιάο, ο οποίος αφιέρωσε ολόκληρη τη ζωή του στη μελέτη των δρόμων επικοινωνίας του ελληνικού και του σλαβικού κόσμου. Ταυτόχρονα, ο ίδιος αγωνίστηκε όχι μόνο να αναδείξει τις διαχρονικές σχέσεις μεταξύ Ελλήνων και Σλάβων αλλά και τον σημαίνοντα ρόλο της Θεσσαλονίκης σε σχέση με αυτές.

Από το πολύπλευρο και πολυσχιδές έργο του αιμνήστου καθηγητή Ταχιάου για τη μελέτη του σλαβικού κόσμου, απανθίζω ενδεικτικά: την διατριβή του με θέμα «Επιδράσεις του ησυχασμού εις την εκκλησιαστικήν πολιτικήν εν Ρωσία 1328-1406», την έκδοση του ενιαίου καταλόγου των παλαιοσλαβικών χειρογράφων του Αγίου Όρους, ο οποίος αποτελεί την πρώτη συστηματική καταγραφή και δημοσίευση όλων των παλαιοσλαβικών χειρογράφων που φυλάσσονται στις βιβλιοθήκες του Αγίου Όρους, και τέλος την επανέκδοση από την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών της μελέτης του «Εθνική αφύπνιση των Βουλγάρων και η εμφάνιση βουλγαρικής εθνικής κίνησης στη Μακεδονία».

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ευρύ επιστημονικό του έργο περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό δημοσιευμάτων στην ελληνική, γαλλική, αγγλική, ρωσική, σερβική και ιταλική γλώσσα.

Οι σχέσεις του αιμνήστου Αντωνίου-Αιμίλιου Ταχιάου με την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών υπήρξαν άριστες. Υπηρέτησε πιστά και αποτελεσματικά το έργο και τους σκοπούς της ΕΜΣ ως Αντιπρόεδρος της από το 1976-1991 και ως εταίρος της, επισημαίνοντας και αναδεικνύοντας την διαφορετικότητα του ελληνικού πολιτισμού της Μακεδονίας από τις διάφορες σλαβικές πολιτισμικές παραδόσεις. Ανάλογη ήταν και η προσφορά του στο Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, στο οποίο διατέλεσε μέλος του Δ. Σ. από το 1988 έως το 1997 και Πρόεδρος του κατά την περίοδο 1991-1997, όπου επίσης έδωσε τον καλύτερό του εαυτό για την υλοποίηση των στόχων του Ιδρύματος.

Κλείνοντας, θέλω να ευχαριστήσω από καρδιάς την Εταιρεία Ελλήνων Σλαβολόγων για την εξαίρετη συνεργασία μας, την επιστημονική επιτροπή του Συμποσίου, ιδιαίτερα τους ξένους και Έλληνες ειδικούς επιστήμονες-εισηγητές, που θέλησαν με τις γνώσεις και την εμπειρία τους να φωτίσουν άγνωστες πτυχές της εξεταζόμενης θεματικής του Συμποσίου, τους προέδρους των συνεδριάσεων, τον χορηγό του Συμποσίου την Τράπεζα Eurobank, καθώς και όλους τους κοπιάσαντες για την οργάνωση της παρούσης διήμερης Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης.